

חק לישראל – פרשת בשלח יום ד'

עומד ומתפלל אמר לו הקב"ה לא עת עתה להאריך בתפלה שישראל נתונים בצרה ד"ר מה תלעק אלי עלי הדבר תלוי ולא עליך כמו שנאמר להלן (ישעיה מה) על בני ועל פועל ידי תנוני: דבר אל בני ישראל ויסעו – (מכילתא) אין להם אלא ליסע שאין הם עומד בפניהם כדאי זכות אבותיהם והם והאמונה שהאמינו כי ויאלו לקרוע להם הם:

(יג) כי אשר ראייתם את מצרים וגו' – מה שראיתם אותם אינו אלא היום היום הוא שראיתם אותם ולא תוסיפו עוד:
(יד) ה' ילחם לכם – בשבילכם. וכן כי ה' נלחם להם וכן (חיוז יג) אם לאל תריבו וכן (בראשית כד) ואשר דבר לי וכן (שופטים ו) האתם תריבון לבעל:
(טו) מה תלעק אלי – למדנו שהי' משה

נביא – שופטים פרק ד' יד'–יט'

(יד) ותאמר דבורה אל ברק קום כי זה היום אשר נתן יהוה את סיסרא בידך הלא יהוה יצא לפניך ויירד ברק מהר תבור ועשרת אלפים איש אחריו: (יה) ואמרת דבורה לברק קום ארי דין יומא דמסר יי ית סיסרא בידך הלא מלאכא דיי נפק לאצלחא קדמך ונחת ברק מטורא דתבור ועסרא אלפין גברא בתרוהי:

(טו) ויהם יהוה את סיסרא ואת כל הרכב ואת כל המחנה לפי חרב לפני ברק ויירד סיסרא מעל המדפכה וינס ברגליו: (טז) ותבר יי ית סיסרא וית כל רתיכיא וית כל משריתא לפתגם דחרב קדם ברק ונחת סיסרא מעל רתיכא ואפך ברגלזיה:

(טז) וברק רדף אחרי הרכב ואחרי המחנה עד חרשת הגזים ויפל כל מחנה סיסרא לפי חרב לא נשאך עד אחר: (יז) וברק רדף בתר רתיכא ובתר משריתא עד תקוף כרכי עממיא ואתקטלא כל משרית סיסרא לפתגם דחרב לא אשתאר עד חר:

(יז) וסיסרא נס ברגליו אל אהל יעל אשת חבר הקיני כי שלום בין יבין מלך חצור ובין בית חבר הקיני: (יח) וסיסרא אפך ברגלזיה למשכנא דיעל אתת חבר שלמאה ארי שלמא בין יבין מלכא דחצור ובין בית חבר שלמאה:

(יח) ותצא יעל לקראת סיסרא ותאמר אליו סורה אדני סורה אלי אל תירא ויסר אליה האהלה ותכסהו בשמיכה: (יט) ונפקת יעל לקדמות סיסרא ואמרת ליה זור רבוני זור לותי לא תדחל וזר לותה למשכנא וכסיתיה בגונכא:

(יט) ויאמר אליה השקיני נא מעט מים כי צמאתי ותפתח את נאוד החלב ותשקהו ותכסהו: (כ) ואמר לה אשקיני כען זעיר מיא ארי צחי אנא למשתי ופתחת ית נורא דחלבא ואשקיתיה וכסיתיה:

רש"י

(יח) בשמיכה – תרגס יונתן: בגונכא, ופירש רב האי (שבת נא א): גונכא – גלופקרין, קוט"א בלע"ז:

(יט) נאל החלב – שהחלב מכביד את הגוף להיות נרדס:

חק לישראל – פרשת בשלח יום ד'

כתובים – משלי פרק יד' לד-לה' פרק טו א'-ד'

- (לד) עֲדָקָה תְרוּמָם גּוֹי וְחֶסֶד לְאֲמִים חֲטָאת: (לד) עֲדָקָה תְרוּרָם אֹמֵא וְחֶסֶד דַּעֲמִי חֲטָא:
- (לה) רִצּוֹן מֶלֶךְ לְעֶבֶד מְשֻׁפֵּל וְעִבְרָתוֹ תִּהְיֶה מִבֵּישׁ: (לה) רַעוּתִיהָ דַמְלֵכָא בַעֲבָדָא סוּכְלָתָא וּבְסוּרְחָנֶיהָ יִבְחָתוּן:
- (א) מִעֲנָה רַךְ יִשֵּׁב חֲמָה וְדָבַר עֵצָב יַעֲלֶה אָף: (א) מִלְתָּא רַכְכְּתָא מִהַפְכָּא חֲמָתָא וּמִלְתָּא דַעֲזִיזָא מִסְקָא רִוּגִזָּא:
- (ב) לְשׁוֹן חֲכָמִים תִּיטִיב דַּעַת וּפִי כְּסִילִים יִבִּיעַ אֲוֹלָת: (ב) לִישְׁנָא דַחֲכִימֵי מִשְׁפַּר יַדִּיעָתָא וּפּוּמָהוֹן דַּסְכְּלֵי נְבִיעַ שְׁטִיּוֹתָא:
- (ג) בְּכָל מְקוֹם עֵינֵי יְהוָה עֲפֹת רָעִים וְטוֹבִים: (ג) בְּכָל אַתְרַ עֵינֵי דֵי חַמִּין בְּבִישֵׁי וּבְטַבִּי:
- (ד) מִרְפָּא לְשׁוֹן עֵץ חַיִּים וְסֻלָּף בְּהָ שֶׁבֶר בְּרוּחַ: (ד) אֲסִיּוֹתָא דַלִּישְׁנָא אֵילָנָא דַחֲיֵי הוּא וְדַאכְל מִן פְּרוּהֵי נִשְׁבַּע:

רש"י

- (לד) לְדַקָּה תְרוּמָם גּוֹי – יִשְׂרָאֵל. וְחֶסֶד לְאֲמִים חֲטָאת – שְׁהִיוּ נוֹטְלֵי מִזָּה וְנֹתְנִים לָזָה:
- (לה) רִצּוֹן מֶלֶךְ לְעֶבֶד מְשֻׁפֵּל – כְּשִׁסְלַף בְּל' סוּפָה לְהַצִּיחַ עֲלֵיו שְׁבַר הַבַּחַר צְרוּחַ קִדִּי הַמוֹכֵן:
- (א) מִעֲנָה רַךְ יִשֵּׁב חֲמָה – כְּשִׁסְלַף בְּל' סוּפָה לְהַצִּיחַ עֲלֵיו שְׁבַר הַבַּחַר צְרוּחַ קִדִּי הַמוֹכֵן:
- (ב) לְשׁוֹן חֲכָמִים תִּיטִיב דַּעַת – כְּשִׁסְלַף בְּל' סוּפָה לְהַצִּיחַ עֲלֵיו שְׁבַר הַבַּחַר צְרוּחַ קִדִּי הַמוֹכֵן:
- (ג) בְּכָל מְקוֹם עֵינֵי יְהוָה עֲפֹת רָעִים וְטוֹבִים – כְּשִׁסְלַף בְּל' סוּפָה לְהַצִּיחַ עֲלֵיו שְׁבַר הַבַּחַר צְרוּחַ קִדִּי הַמוֹכֵן:
- (ד) מִרְפָּא לְשׁוֹן עֵץ חַיִּים וְסֻלָּף בְּהָ שֶׁבֶר בְּרוּחַ – כְּשִׁסְלַף בְּל' סוּפָה לְהַצִּיחַ עֲלֵיו שְׁבַר הַבַּחַר צְרוּחַ קִדִּי הַמוֹכֵן:

משנה – בבא מציעא פרק ו'

- (א) הַשׁוֹכֵר אֶת הָאֲמִנִּי, וְהִטְעוּ זֶה אֶת זֶה, אִין לָהֶם זֶה עַל זֶה אֵלָּא תִרְעַמְתּוּ. שׁוֹכֵר אֶת הַחֲמֹר וְאֶת הַקָּדָר לְהַבִּיאַ פְּרִיפְרִין וְחֲלִילִים לְכַלָּה אוֹ לְמֵת, וּפּוֹעֲלִין לְהַעֲלוֹת פְּשִׁתָּנּוּ מִן הַמִּשְׁרָה, וְכָל דְּבַר שְׂאֵבָה, וְחֲזָרוּ בְּהוּ, מְקוֹם שְׂאִין שָׁם אָדָם, שׁוֹכֵר עֲלֵיהֶן אוֹ מִטְעוֹן:
- רע"ב – (א) וְהִטְעוּ זֶה אֶת זֶה – אַחַד מִן הָאֲמִנִּין שֶׁלְּחֹו צַעֲה"ב לְשַׁכּוֹר אֶת חֲבִירוֹ וְהִטְעֵהוּ אֹתוֹ, כְּגוֹן שֶׁאִמַר לוֹ צַעֲל הַבַּיִת לְשַׁכּוֹר כֹּל אִי צַאֲרַצַּעַה דִּינְרִים לְיוֹם, וְהִלֵּךְ הוּא וְשַׁכְרָם צַשְׁלָשָׁה, אִין לָהֶם עֲלִיו אֵלָּא תַרְעוּמָתָא, דַּהֲא סַבּוֹר וְקַבִּיל צַשְׁלָשָׁה, אֵלָּא שִׁיכּוּלִים לּוֹמַר לוֹ לִית לָךְ אֵל תִּמְנַע טוֹב מִצַּעֲלוֹ. פִּירוּשׁ אַחֵר, הִטְעוּ זֶה אֶת זֶה, שֶׁחֲזָרוּ צַהֲם וְלֹא רָעוּ לְלַכְתָּ לַעֲשׂוֹת מַלְאכְתּוֹ שֶׁל צַעֲה"ב כְּמוֹ שֶׁשַׁכְּרוּ עִמּוֹ, אוֹ צַעֲה"ב חֲזַר צוֹ
- כְּגוֹן שֶׁאִמַר לָהֶם אִי אֲפָשִׁי צַכֵּס צַצּוֹקֵר קוֹדֵם שִׁלְכּוּ אֵלָּל הַמַּלְאכָה: וְאֵת הַקָּדָר – צַרִּי"ס גְּרַסִּינּוּ, כְּלוּמַר צַעֲל הַקָּדָר: פְּרִיפְרִין – עֲלִים מִשׁוּפִין לַעֲשׂוֹת אֲפִרְיוֹן: חֲלִילִים – לְמֵת אוֹ לְחַתּוֹן: הַמִּשְׁרָה – מִים שֶׁשׁוּרִין צַהֵן פִּשְׁתּוֹן: מְקוֹם שְׂאִין שָׁם אָדָם – שְׁהוּא אִינוּ מוֹאֵל פּוֹעֲלִים לְשַׁכּוֹר וְהַפְּשָׁתָן אֲצַד: שׁוֹכֵר עֲלֵיהֶם – צַנִּי אָדָם כְּשִׁיעוֹר שַׁכְּרוֹ. אֲצַל לֹא צַיוֹתֵר מִשִּׁיעוֹר שַׁכְּרוֹ: אוֹ מִטְעוֹן – לוֹמַר שִׁתֵּן לָהֶם זוֹ יֵתֵר, וְאִינוּ נוֹתֵן אֵלָּא מַה שֶׁהַתְּנָה מִתְּחִלָּה:

חק לישראל – פרשת בשלח יום ד'

(ב) השוכר את האמנין וחזרו בהו, ידן על התחתונה. אם בעל הבית חוזר בו, ידו על התחתונה כל המשנה, ידו על התחתונה. וכל החוזר בו, ידו על התחתונה:

על כרחו יתן להם כמו שפסק, חוץ ממה שצריך להוציא בהשלמתה: כל המשנה ידו על התחתונה – כגון נתן אמר לכזע לכזעו אדום וכזעו שחור, אם השבח יותר על היציאה אין נותן לו שכרו שלם אלא דמי יציאת עניים וסממנים, ואם היציאה יתירה על השבח נותן לו את השבח: וכל החוזר בו ידו על התחתונה – לחטויי המוכר שדה לחזירו באלף זוז ונתן לו מהם מאתים זוז וחזר בו המוכר, יד לוקח על העליונה, רצה אומר לו תן לי מעותי, רצה אומר לו תן לי קרקע כנגד מעותי. ואם לוקח חוזר בו, יד מוכר על העליונה, רצה אומר לו הילך מעותיך, רצה אומר לו הילך קרקע כנגד מעותיך:

רע"ב – (ג) השוכר את האומנין – בקבלנות, כך מלאכה כזך וכך מעות: וחזרו בהם – לאחר שעשו מקאתה: ידם על התחתונה – אם הוקרו פועלים ואינו מוצא מי שיגמרנה בשכר שהיה מגיע לאלו על העתיד לעשות, מעכב משכרם ממה שעשו, כל מה שיצטרך להוציא עד שתגמר מלאכתו בשכר שפסק עם אלו. ואם הוזלו פועלים וימצא מי שיגמרנה בפחות, ישומו להם מה שעשו ויתן להם מה שפסק, עשו חליה יתן להם חלי שכרן, ואין יכולים לומר לו הרי פועלים אחרים תחתנו לגמור מלאכתך ותן לנו כל שכרנו חוץ ממה שיטלו אלו: ואם בעה"ב חוזר בו ידו על התחתונה – יתן להם לפי מה שעשו, ואם הוזלה מלאכת הפועלים

(ג) השוכר את החמור להוליכה בְּהָר וְהוֹלִיכָהּ בְּבִקְעָה, בְּבִקְעָה וְהוֹלִיכָהּ בְּהָר, אִפְּלוּ זֶה עֶשֶׂר מִיָּלִין וְזֶה עֶשֶׂר מִיָּלִין, וּמִתָּה, חֵיב. [השוכר את החמור והבריכה, או שנעשית אנגריא, אומר לו הרי שלך לפניך. מתה או נשברה, חייב להעמיד לו חמור]. השוכר את החמור להוליכה בְּהָר וְהוֹלִיכָהּ בְּבִקְעָה, אִם הִחְלִיקָה פְּטוּר, וְאִם הוֹחֲמָה חֵיב. להוליכה בְּבִקְעָה וְהוֹלִיכָהּ בְּהָר, אִם הִחְלִיקָה חֵיב, וְאִם הוֹחֲמָה פְּטוּר. אִם מוֹחֲמָה הַמַּעֲלָה, חֵיב:

רגליה: או שנעשית אנגריא – שנלקחה לעבודת המלך: אומר לו הרי שלך לפניך – ודוקא כשאמר לו חמור זה, ושכרו למשאוי. אבל אם שכרו לרכוב עליו, אפילו אמר לו חמור זה, אינו יכול לומר לו הרי שלך לפניך. שמה תפול תחתיו בגשר או תשליכנו בראחת הפחחים. וכן אם השכיר לו חמור סתם אפילו למשאוי, אינו יכול לומר לו הרי שלך לפניך, אלא חייב להעמיד לו בהמה אחרת. ואם אינו מעמיד לו בהמה אחרת, אינו חייב ליתן לו כלום מכל שכר הדרך שהלך עמו: מתה או נשברה חייב – המשכיר למכור העור והנבלה לכלבים ולהוסיף מעות ולהעמיד לו חמור. או ישכור לו אחר דמי נבילה, שהרי חמור זה שיעבד לו. או יחזור לו שכרו:

רע"ב – (ג) בהר והולכה בקעה בקעה והולכה בהר – צראש ההר. ואף על פי שהדרך חלק וישר, חייב כשמתה מחמת אורח שלח הוחלקה ולא הוחמה, דהואיל ושינה זה יכול לומר לו לא מתה זו אלא מחמת שלח היתה למודה באור הר וקשה לה, או לא היתה למודה באור בקעה וקשה לה. ומשום הכי לא מפליג הכא בין הוחלקה להוחמה כמו דמפליג בסיפא: אם החליקה פטור – שבהר היא ראויה להחליק יותר, צראש ההר חד ומשופע ללדלין: ואם הוחמה חייב – שהבקעה מעלה הבל לפי שההרים סביבה ואין אור שולט בה, ואם הוחמה מחמת העלותה בהר, חייב, שהמעלה גרמה לה, והוא שינה להולכה בהר: והבדיקה – נסמית בדוק שבעין. פירוש אחר, התליעו

חק לישראל – פרשת בשלח יום ד'

(ד) השׁוֹכֵר אֶת הַפָּרָה לְחֹרֶשׁ בָּהָר וְחֹרֶשׁ בַּבִּקְעָה, אִם נִשְׁבַּר הַקִּנְקוּן, פְּטוּר. בַּבִּקְעָה וְחֹרֶשׁ בָּהָר, אִם נִשְׁבַּר הַקִּנְקוּן, חַיֵּב. לְדוֹשׁ בַּקִּטְנִית וְדֹשׁ בַּתְּבוּאָה, פְּטוּר, לְדוֹשׁ בַּתְּבוּאָה וְדֹשׁ בַּקִּטְנִית, חַיֵּב, מִפְּנֵי שֶׁהַקִּטְנִית מִחֻלְקֹת:

רע"ב – (7) הַשׁוֹכֵר אֶת הַפָּרָה לְחֹרֶשׁ וְכו' – וְכָל כְּלֵי הַמַּחְרִיטָה לְצַעַל הַפָּרָה, וְנִעְרִיו הוֹלְכִים עִם זֵהֶמְתּוֹ וְחוֹרְטִים זֵה: נִשְׁבַּר הַקִּנְקוּן – יֵתֵד הַמַּחְרִיטָה שֶׁזוֹ הַצְּרוּל: חַיֵּיב –

(ה) הַשׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לְהַבִּיאַ עֲלֶיהָ חֲטִיִּם וְהַבִּיא עֲלֶיהָ שְׁעוּרִים, חַיֵּב. תְּבוּאָה וְהַבִּיא עֲלֶיהָ תְּבֹן, חַיֵּב, מִפְּנֵי שֶׁהַנֶּפֶח קָטָה לְמִשְׁאֵוֵי. לְהַבִּיא לְתֵדָה חֲטִיִּם וְהַבִּיא לְתֵדָה שְׁעוּרִים, פְּטוּר. וְאִם הוֹסִיף עַל מִשְׁאֵוֹ, חַיֵּב. וְכַמּוֹה יוֹסִיף עַל מִשְׁאֵוֹ וְיִהְיֶה חַיֵּב. סוּמְכּוֹס אֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי מֵאִיר, סָאָה לְגַמְּלָה, שְׁלֹשָׁה קַבִּין לְחֲמוֹר:

רע"ב – (ה) וְהַבִּיא עֲלֶיהָ שְׁעוּרִים – שֶׁהֵן קָלִים מִחֲטִיִּין: חַיֵּיב – זַקְלָקוּלָה אִם הוֹסִיף שְׁלֹשָׁה קָבִין. וְלֹא אִמְרִינוּ הוֹאִיל וְהַשְׁעוּרִים קָלִין יֵשׁ לוֹ לְהוֹסִיף עַד כְּדִי כּוֹזֵד לְתֵדָה חֲטִיִּין שֶׁהוּא מִשָּׂא הַחֲמוֹר: מִפְּנֵי שֶׁהַנֶּפֶח קָטָה – לְזֵהֶמָה כַּמִּשְׁאֵוֵי. אַע"פ שֶׁאִין מִשְׁאֵוֹ כַּזֵּה

(ו) כָּל הָאֲמֻנִין שׁוֹמְרֵי שְׁכָר הֵן. וְכֵלֶן שְׁאֵמְרוּ טַל אֶת שְׁלֵף וְהַבִּיא מְעוֹת, שׁוֹמֵר חָנָם. שְׁמֹר לִי וְאֶשְׁמֹר לָךְ, שׁוֹמֵר שְׁכָר. שְׁמֹר לִי, וְאֶמֶר לֹא הִנַּח לְפָנַי, שׁוֹמֵר חָנָם:

רע"ב – (ו) כָּל הָאֲמֻנִין – קַבְלָנִים שֶׁמְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם לַעֲשׂוֹת מַלְאכָה זַבְתִּיהֶם: שׁוֹמְרֵי שְׁכָר – לְהַתְחַיֵּיב זַבְתִּיהֶם וְאֶבְדִּיהֶם. זַבְתִּיהֶם הַגָּאָה דַּתְפֵּס לִיהָ אֲחֵרָה הִיא עֲלֵיהָ שׁוֹמֵר שְׁכָר: וְכוּלָן שְׁאֵמְרוּ טוֹל אֶת שְׁלֵף – שְׁכָר גַּמְרָתוֹ וְאִינוּ מַעֲכָזוֹ לַתְּפִסּוֹ עַל שְׁכָרֵי וּמֵאֲחַר שֶׁחֹלְכֵנוּ תַּזִּיא מְעוֹת, הִיא הוּא מִשֵּׁם

(ז) הַלְוָהוּ עַל הַמִּשְׁבּוֹן, שׁוֹמֵר שְׁכָר. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, הַלְוָהוּ מְעוֹת, שׁוֹמֵר חָנָם. הַלְוָהוּ פִּירוֹת, שׁוֹמֵר שְׁכָר. אֲבָא שְׂאִיל אֹמֵר, מִתֵּדָה אָדָם לְהַשְׁבִּיר מִשְׁבּוֹנוֹ שֶׁל עֲנִי לְהִיּוֹת פּוֹסֵק עֲלָיו וְהוֹלָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמוֹשֵׁיב אֲבָדָה:

רע"ב – (ז) הַלוּוֹה – מְעוֹת: עַל הַמִּשְׁכּוֹן שׁוֹמֵר שְׁכָר – זִין הַלוּוֹה וְאִח"כ מִשְׁכְּנוֹ, זִין מִשְׁכְּנוֹ וְאִחֵר כֵּךְ הַלוּוֹה. וּמֵאִי שְׁכָר שְׁכָר מַזְוָה: הַלוּוֹה מְעוֹת שׁוֹמֵר חָנָם – דְּלִית לִיהָ לִר' יְהוּדָה שְׁכָר מַזְוָה לְעֵנִין דִּינָא: הַלוּוֹה פִּירוֹת שׁוֹמֵר שְׁכָר – דְּלִרְךָ פִּירוֹת לְהַרְקִיב. וְאִין

הַלְכָה כִּי יְהוּדָה: מוֹתֵר אִדָּם לְהַשְׁכִּיר – לְאֲחֵרִים: מִשְׁכְּנוֹ שֶׁל עֲנִי – שְׁבִידוֹ: לְהִיּוֹת פּוֹסֵק עֲלָיו – שְׁכָר: וְהוֹלָךְ – תְּמִיד וּפּוֹחַת מִן הַחוּב. וְדוּקָא זַמְשְׁכוֹן דְּנִפְיָא אֲגִרְיָה וְזוּטֵר פַּחְתִּיהָ, כְּגוֹן מַרְא וְקַרְדּוּס וְכוּלָּא זֵהוּ. וְכֵן הַלְכָה:

חק לישראל – פרשת בשלח יום ד'

(ח) הפעביר חבית ממקום למקום ושברה, בין שומר חנם בין שומר שכר, ישבע. רבי אליעזר אומר, זה וזה ישבע, ותמה אני אם יכולין זה וזה לישבע:

אי שלא במקום מדרון נשברה, אפילו שומר חנם היכי מני משחזר שלא פגע, הא ודאי פשיעה היא. ור"מ סבר, שבעה ז' לא מן הדין היא אלא תקנת חכמים היא, שאם אי אהה פוטר המעביר חבית ממקום למקום מן התשלומין ע"י שבעה ז', אין לך אדם שיעביר חבית לחצירו ממקום למקום לפיכך תקנו שבעה שלא זכוונה שברתיה ופטור:

רע"ב – (ח) בין שומר חנם ובין שומר שכר ישבע – קא סלקא [דעתיה] ישבע שלא פגע ופטור: רבי אליעזר אומר זה וזה ישבע וכו' – כלומר, אף אני שמעתי מרבותי כר' מאיר דזה וזה ישבע, אבל תמה אני על זה ועל זה היאך נפטרו בבעיה, לשומר שכר היאך פטור בבעיה ללא פגע, הא בלא פשיעה נמי חייב, שאין זה חנם אלא דומיא דגניבה ואבידה שהן קרובים לפשיעה ולאונס. ועוד,

גמרא – בבא מציעא דף ע"ה ע"ב

תניא רבי שמעון בן יוחי אומר מנין לנושה בחבירו מנה ואינו רגיל להקדים לו שלום שאסור להקדים לו שלום תלמוד לומר נשך כל דבר אשר ישך אפילו דיבור אסור: ואלו עוברין: אמר אביי מלוה עובר בכולן לזה עובר משום לא תשיך ולאחיק ולאחיק לא תשיך ולפני עור לא תתן מכשול ערב והעדים אין עוברין אלא משום לא תשימון עליו נשך תניא רבי שמעון אומר מלוי רבית יותר ממה שמרויחים מפסידים ולא עוד אלא שמושימים משה רבינו חכם ותורתו אמת ואומרין אילו היה יודע משה רבינו שיהיה ריוח בדבר לא היה כותבו כי אתא רב דימי אמר מנין לנושה בחבירו מנה ויודע שאין לו שאסור לעבור לפניו תלמוד לומר לא תהיה לו כנושה רב אמי ורבי אסי דאמרי תרוייהו כאילו דנו בשני דינין שנאמר הרכבת אנוש לראשנו באנו באש ובמים אמר רב יהודה אמר רב כל מי שיש לו מעות ומלוה אותן שלא בעדים עובר משום ולפני עור לא תתן מכשול וריש לקיש אמר גורם קללה לעצמו שנאמר תאלמנה שפתי שקר הדוברות על צדיק עתק אמרו ליה רבנן לרב אשי קא מקיים רבינא כל מה דאמור רבנן שלח ליה בהדי פניא דמעלי שבתא לישדר לי מר עשרה זוזי דאתרמי לי קטינא דארעא למזבן שלח ליה ניתי מר סהדי ונכתב כתבא שלח ליה אפילו אנא נמי שלח ליה כל שכן מר דטריד בגירסיה משתלי וגורם קללה לעצמי תנו רבנן שלשה צועקין ואינן נענין ואלו הן מי שיש לו מעות ומלוה אותן שלא בעדים והקונה אדון לעצמו ומי שאשתו מושלת עליו קונה אדון לעצמו מאי היא איכא דאמרי תולה נכסיו בנכרי איכא

חק לישראל – פרשת בשלח יום ד'

דאמרי הכותב נכסיו לבניו בחייו איכא דאמרי דביש ליה בהא מתא ולא אזיל למתא אחרייתא:

רש"י על הגמרא

הרי אנו צאים צאק וצמים: עובר משום לפני עור – שעולה על רוחו של לוח לכפור: קללה – כשחזעו וזה כופר הכל, מקללן אותו ואומרין שהוא דובר על לדיק עתק: ומשחלי – ישכח הלוחתי, ואגרום קללה לעלמי: לועקין – צבית דין של מטה: ואינן נענין – שהרי הם גרמו לעלמן: קונה אדון לעלמו – מפרש לקמן: תולה מעותיו בנכרי – אומר מעות שאני משתמש בהן של פלוני נכרי הם, שלא להשביע עלמו, ופעמים שהנכרי שומע, ומעמיד עדים, וחזעו צדיניהם:

מלוח עובר בזולן – זכל הני לחשיב צמתניתין, דהוא נותן בנשך צשעת הלוחה, והוא לוקח צשעת פירעון והוא לו כנושה, כשחזעו ודוחקו, והוא סם עליו נשך צשעת פיסוק התנאי, ונותן מכסול לפני הלוח להעבירו על לא תשיך לאחיד שהיא אזהרה ללוח: מפסידין – כדאמר צפירקין (עא, א) מתמוטטין לעולם: משה חכם – ליסנא מעליא נקט: לא תהיה לו כנושה – לא תראה צעיניו כנושה צו, שיראה ויבוס: לראשנו – לשון נושה, כדמתרגמינן כרשיא,

זוהר – בשלח דף מז' ע"א

(שמות יד) יי ילחם לכם ואתם תחרישון. רבי אבא פתח (ישעיה נח) אם תשיב משבת רגליך עשות חפציה ביום קדשי. זכאין אינון ישראל, דקודשא בריך הוא אתרעי בהון, לאתדבקא בהו, מפל שאר עמין דעלמא, ומגו דחיימותא דלהון, קריב לון לגביה, ויהב לון אורייתא, ויהב לון שבת, דאיהו קדישא מפל שאר יומין, ונתיחא מפלא, וחדוה דכלא, ושקיל שבת, לקבל אורייתא פלא, ומאן דנטיר שבת, פאילו נטיר אורייתא פלא:

וקראת לשבת עונג, ענוגא דכלא, ענוגא דנפשא וגופא ענוגא דעלאין ותתאין. וקראת לשבת, מאי וקראת. דיזמין ליה. כמה דאת אמר, (ויקרא כג) מקראי קדש, פלומר, זמין, כמה דמזמין אושפיזא לביתיה. ועל דא וקראת לשבת ענג, דיזמין ליה, כמה דמזמין אושפיזא, בפתורא מתקנא, בביתא מתקנא פדקא יאות, במיכלא ובמשתיא פדקא יאות, יתיר על שאר יומין. וקראת לשבת מפעוד יום. לקדוש יי מכובד, דא יום פפורים. תרי דאינון חד. וכברתו מעשות (דף מז' ע"ב) דרכיה, כמה דאוקימנא:

ממעזא חפציה ודבר דבר, והא אתמר, בגין דההיא מלה סלקא, ואתער מלה דחול לעילא. מאן דמזמין אושפיזא, ביה בעי לאשתדלא, ולא באחרא: תא חזי ההוא מלה דנפיק מפומיה דבר נש, סלקא ואתער אתערותא לעילא, אי לטב, אי לביש. ומאן דיתב בענוגא דשבתא, אסיר ליה

חק לישראל – פרשת בשלח יום ד'

לְאַתְעָרָא מְלָה דְחוּל, דְּהָא פְּגִים פְּגִימוּ בְיוֹמָא קַדִּישָׁא. מֵאן דִּיתִיב בְּהִילּוּלָא דְמִלְכָּא, לֹא יִתְחַזֵּי לְמִשְׁבַּק לְמִלְכָּא, וַיִּתְעַסַּק בְּאַחְרָא. וּבְכָל יוֹמָא בְּעֵי לְאַחְזָא עוֹבְדָא, וְלֹא־תִעְרָא אֶתְעָרוּתָא מִמָּה דְאַצְטְרִיךְ. וּבִשְׂבַת, בְּמִלֵּי דְשְׁמִיָּא, וּבְקְדוּשָׁה דְיוֹמָא בְּעֵי לְאַתְעָרָא, וְלֹא בְּמִלָּה אַחְרָא:

הלכה – הרמב"ם הלכות תשובה פרק ז'

(ג) אל תאמר שאין תשובה אלא מעבירות שיש בהן מעשה כגון זנות וגזל וגניבה אלא כשם שצריך אדם לשוב מאלו כך הוא צריך לחפש בדעות רעות שיש לו ולשוב מן הכעס ומן האיבה ומן הקנאה ומן ההתול ומרדיפת הממון והכבוד ומרדיפת המאכלות וכיוצא בהן מן הכל צריך לחזור בתשובה ואלו העונות קשים מאותן שיש בהן מעשה שבזמן שאדם נשקע באלו קשה הוא לפרוש מהם וכן הוא אומר יעזוב רשע וגו':

(ד) ואל ידמה אדם בעל תשובה שהוא מרוחק ממעלת הצדיקים מפני העונות והחטאות שעשה אין הדבר כן אלא אהוב ונחמד הוא לפני הבורא כאילו לא חטא מעולם ולא עוד אלא ששכרו הרבה שהרי טעם טעם החטא ופירש ממנו וכבש יצרו אמרו חכמים מקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורין יכולין לעמוד בו כלומר מעלתן גדולה ממעלת אלו שלא חטאו מעולם מפני שהן כובשים יצרם יותר מהם:

מוסר – מלוקט

אחר שהקדוש ברוך הוא צִוָּנוּ עַל הַעֲרִיזוֹת וְעַל הַמַּאֲכָלוֹת צִוָּנוּ קְדוּשִׁים תְּהִיּוּ כִּי יָכוֹל הָאָדָם לִיזְהַר בְּמַאֲכָלוֹ שִׁיְהִי מִן הַמִּתָּר וּלְהִרְבּוֹת סְעוּדוֹת וּמִשְׁתָּאוֹת יָמִים וְלִילוֹת. וְכֵן לִיקַח נְשִׁים רַבָּה בְּכַתְּבָה וְקְדוּשִׁין וְאִם כֵּן יִהְיֶה נֶכֶל בְּרִשׁוֹת הַתּוֹרָה לְכֵן צִוָּנוּ קְדוּשִׁים תְּהִיּוּ כְּלוֹמֵר קֹדֶשׁ עֲצֻמָּה בְּמִתָּר לָךְ שִׁצְרִיךְ לְקֹדֶשׁ עֲצֻמוֹ בְּמַאֲכָלוֹ וְגַם בְּאַשְׁתּוֹ אָמְרוּ לְקֹדֶשׁ עֲצֻמוֹ לְכוּנֵן רְעִיוֹנָיו וּלְטַהֵר מַחֲשַׁבוֹתָיו וּלְשַׁמֵּר פֶּן יָבֹא לְיָדֵי אִיסוּר וְכָל מְקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא קְדוּשָׁה אֵתָּה מוֹצֵא גֵדֵר עָרוּה. וְאִם כֵּן אָמְרוּ לְצַדִּיק שֶׁלֹּא חָטָא. הַדְּבָרִים קֵל וְחוֹמֵר לְשֵׁב בְּתַשׁוּבָה שֶׁהוּא צְרִיךְ גְּדָרִים וְסִיּוּגִים כִּי מִן הַהִתָּר יִסִּיתְנוּ אֶל הָאִיסוּר חָס וְשָׁלוֹם וְכָל מֵה שֶׁתָּרַח יֵאָבֵד בְּרַגַע אַחַד וְאִם בִּינָה שְׁמַעְהָ זֹאת:

לע"נ

זאב ואיים בן שרה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גר גבריאל בן סוזן, סוזנה מלכה בת שמואלה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.